

KLP

Årsrapport 2017

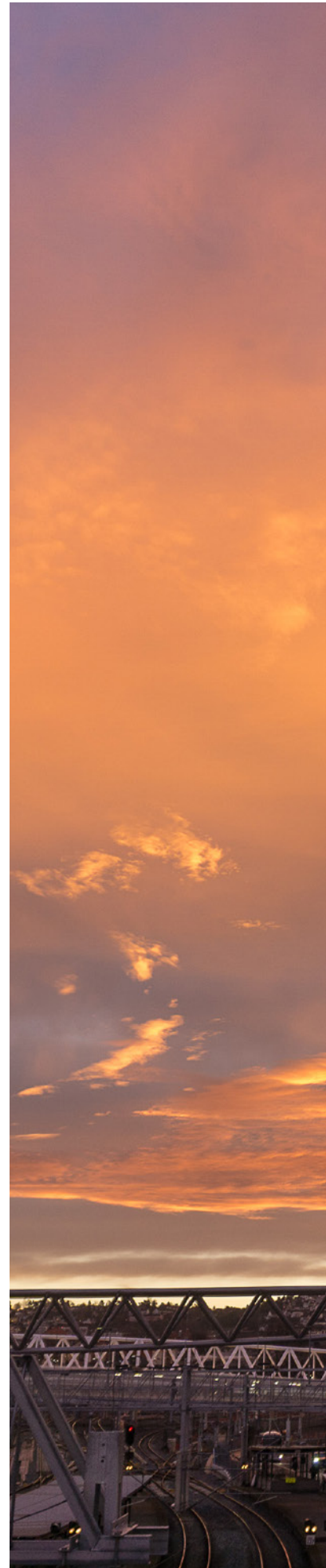
KLP BOLIGKREDITT AS

KLP Boligkreditt AS eies av KLP gjennom datter- selskapet KLP Banken AS.

KLP Boligkreditt AS inngår som en del av finansieringsstrukturen i KLP Banken konsernet gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån.

KLP Bankens målgruppe i personmarkedet er medlemmer av pensjonsordningene i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikrings-selskap (KLP). Banken skal tilby produkter og tjenester til konkurranse-dyktige betingelser for å bidra til at virksomheter som har valgt KLP som pensjonsleverandør oppleves som attraktive arbeidsgivere.

Målsettingen er å utvikle KLP Boligkreditt AS videre slik at en økende andel av KLP Bankens utlån til boligformål kan finansieres av selskapet.

Innhold

KLP BOLIGKREDITT AS

ÅRSBERETNING 2017	7
RESULTATREGNSKAP	12
BALANSE	13
EGENKAPITALOPPSTILLING	14
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	15
ERKLÆRING IHT. VERDIPAPIRHANDELLOVEN §5-5	16

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 1 Generell informasjon	17
Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene	17
Note 3 Viktige regnskapsestimater og vurderinger	26
Note 4 Segmentinformasjon	26
Note 5 Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	26
Note 6 Kategorier av finansielle instrumenter	27
Note 7 Virkelig verdi hierarki	28
Note 8 Rentebærende verdipapirer	29
Note 9 Netto renteinntekter	29
Note 10 Utlån og fordringer	30
Note 11 Finansiell risikostyring	30
Note 12 Kredittrisiko	30
Note 13 Markedsrisiko	33
Note 14 Likviditetsrisiko	34
Note 15 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.	36
Note 16 Gjeld til kredittinstitusjoner	37
Note 17 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner med fortrinnsrett	37
Note 18 Kapitaldekning	38
Note 19 Skatt	39
Note 20 Annen gjeld og avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	40
Note 21 Antall årsverk og ansatte	40
Note 22 Transaksjoner med nærstående parter	40
Note 23 Honorar til revisor	41
Note 24 Andre eiendeler	41
Note 25 Kontanter og kontantekvivalenter og øvrige utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	41

REVISORS BERETNING	43
--------------------	----

FOTOKONKURRANSE

KLP i bilder

KLPs årsrapporter er illustrert med bilder fra vår årlige interne fotokonkurranse. Våre ansatte leverte 118 flotte bidrag til konkurransen. Her kan du se noen av dem.

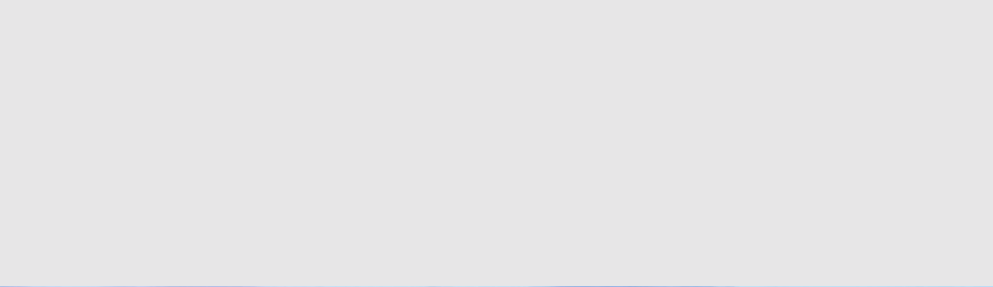
Anders Eidsnes
Ansatt i Livdivisjonen

Linn Eriksen Løken
Ansatt i KLP Eiendom

Veronica Norevik
Ansatt i Livdivisjonen

Anne Westad
Ansatt i HR

KLP BOLIGKREDITT AS

Årsberetning 2017

Selskapsresultat før skatt i fjerde driftsår ble 13,5 millioner kroner og balansen ved utløpet av året var 5,2 milliarder kroner. Selskapet finansieres i hovedsak ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Obligasjonene har den høyest mulige rating (Aaa).

KLP Boligkreditt AS har hatt konsesjon som boligkredittforetak siden mars 2014 og er et heleid datterselskap av KLP Banken AS. Virksomheten finansieres i hovedsak ved utstedelse av obligasjoner med sikkerhet i boliglån.

KLP Banken AS er en forretningsbank eiet av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP) gjennom KLP Bankholding AS. KLP Banken AS eier også alle aksjene i datterselskapet KLP Kommunekreditt AS.

Den samlede virksomheten i KLP Banken AS med datterselskaper er inn- delt i forretningsområdene person- marked og offentlige lån. Virksomheten er landsdekkende og selskapenes hovedkontor ligger i Trondheim.

KLP Bankens målgruppe i personmar- kedet er medlemmer av KLPs pensjons- ordninger. Banken skal tilby produkter og tjenester til konkurransedyktige betingelser for å bidra til at virksom- heter som har valgt KLP som pensjons- leverandør oppleves som attraktive arbeidsgivere.

RESULTATREGNSKAP

Tall i parentes viser fjorårets tall. Selskapsresultatet ble 13,5 (11,4) millioner kroner før skatt. Det ga en avkastning på egenkapitalen på 4,8 (4,1) prosent. Resultatet etter skatt ble 10,2 (8,5) millioner kroner.

Ved utløpet av 2017 har selskapet utestå- ende obligasjonsgjeld med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av bolig- lån for 4,3 (3,7) milliarder kroner. I 2017 er det utstedt nye obligasjoner for 0,6 (1,4) milliarder kroner. Øvrig finansiering er egenkapital og lån fra morselskapet.

Renteinntekter fra utlån til boligformål i 2017 ble 111,6 (102,1) millioner kroner. I tillegg kommer inntekter fra bankinn- skudd og verdipapirer på 1,8 (2,4) milli- oner kroner.

Rentekostnadene i 2017 fordeler seg med 61,5 (58,4) millioner kroner på utstedte obligasjoner med fortrinnsrett og 5,4 (9,3) millioner kroner på gjeld til morselskapet.

Netto renteinntekter i 2017 ble 46,5 (36,8) millioner kroner. Hovedårsaken til endringen er et høyere utlånsvolum og lavere finansieringskostnader.

Selskapet foretar jevnlig tilpasninger i løpetider på innlån for å redusere likvi- ditetsrisiko og imøtekomme regulato- riske krav til likviditetsindikatorer og kapitaldekning (Basel III og CRD IV). Som et ledd i restrukturering av finansi- eringen foretas det tilbakekjøp av egne utstedelser. I 2017 ble resultateffekten på grunn av tilbakekjøp av innlån 29 tusen (2,9 millioner) kroner.

Selskapets utlån forvaltes av KLP Banken AS, og en stor del av driftskostnadene er regulert i en forvalteravtale med mor- selskapet. Forvalteravtalen er innrettet slik at KLP Boligkreditt AS belastes for sin del av morselskapets kostnader til forvaltningen av boliglån basert på volum. Dette avregnes månedlig. Drifts- kostnader ut over dette er i hovedsak selskapets direkte kostnader til eksterne bistand som rating, revisjon og lignende. I 2017 var selskapets samlede driftskost- nader 33,1 (28,8) millioner kroner.

ØKONOMISK UTVIKLING 2017

RESULTAT

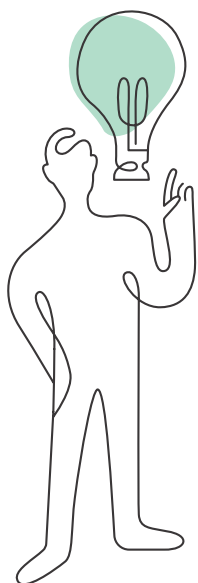
MILLIONER KRONER	2017	2016	Endring
Resultat før skatt	13,5	11,4	2,1
Netto renteinntekter	46,5	36,8	9,6
Driftskostnader	-33,1	-28,8	-4,3

BALANSE

MILLIARDER KRONER	2017	2016	Endring
Boliglån	5,1	4,7	0,3
Forvaltningskapital	5,2	4,9	0,3

KLP Boligkreditt AS har kjøpt boliglån fra KLP Banken AS for 2,2 milliarder kroner i 2017. Det har ikke vært tap på boliglån i selskapet.

UTLÅN

I 2017 har KLP Boligkreditt AS kjøpt boliglån fra KLP Banken AS for 2,2 (2,6) milliarder kroner. Utestående boliglån på selskapets balanse var 5,1 (4,7) milliarder kroner ved utløpet av året.

Porteføljen av boliglån er pantesikret innenfor forsiktige verdivurderinger. Låntagernes betalingsevne og betjeningsvilje inngår i kredittvurderingen. Gjennomsnittlig utlån per kunde var 1,3 (1,2) millioner kroner. Alle utlån hadde flytende rente betingelser. Det er heller ikke i 2017 bokført tap på boliglån og det var ingen mislighold over 90 dager ved utløpet av driftsåret.

INNLÅN

Selskapet har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån.

Ved utløpet av 2017 består gjeld i form av obligasjoner med fortrinnsrett av 4 innlån på til sammen 4,3 (3,7) milliarder kroner. Obligasjonene er utstedt med sikkerhet i selskapets portefølje av godt sikrede boliglån. Alle utstedelser har oppnådd Aaa rating.

Selskapets gjeld til kredittinstitusjoner ved utløpet av året bestod av internfinansiering fra KLP Banken AS på 0,5 (0,8) milliarder kroner.

BALANSE OG SOLIDITET

Forvaltningskapitalen var 5,2 (4,9) milliarder kroner per utløpet av 2017.

Selskapets ansvarlige kapital ble utvidet med en emisjon på 120 millioner kroner i juni 2017. I tredje kvartal ble det videre utbetalt et ekstraordinært utbytte på 28,5 millioner kroner til morselskapet. Basert på styrets forslag til disponering av resultatet, utgjorde ansvarlig kapital 380,5 (279,3) millioner kroner ved utløpet av året. Kjernekapitalen er identisk med ansvarlig kapital. Det gir en kapitaldekning og kjernekapitaldekning på 20,3 (15,8) prosent.

Gjeldende kapitalkrav inklusive kapitalbuffer er 12,0 prosent kjernekapitaldekning og 15,5 prosent kapitaldekning.

Risikovektet balanse var 1,8 (1,7) milliarder kroner. Soliditeten vurderes å være god.

Likviditet

Kontantstrømoppstillingen i årsregnskapet viser at likviditetssituasjonen er tilfredsstillende. Som følge av at innlånsopptak skjer på de tidspunkter vilkårene anses som gunstige oppstår det fra tid til annen behov for å plassere ledig likviditet. Denne likviditeten gir fleksibilitet til å håndtere etterspørselen etter nye utlån.

KLP Boligkreditt AS er underlagt strenge regler for hvilke aktiva selskapet kan investere i. Porteføljen av likviditetsplasseringer består av sikre verdipapirer og innskudd i andre banker. Verdipapirene er sertifikater og obligasjoner med svært god sikkerhet, hovedsakelig obligasjoner med fortrinnsrett og Aaa rating.

Ved utløpet av 2017 var selskapets likviditet plassert med 123 (115) millioner kroner i bankinnskudd og 5 (44) millioner kroner i rentebærende verdipapirer. Verdipapirer bokføres til markedsverdi. I 2017 ga det en bokført gevinst på 0,2 (0,4) millioner kroner.

Anvendelse av årsresultat

Årsregnskapet i KLP Boligkreditt AS viser et totalresultat for 2017 på 10,2 millioner kroner. Styret foreslår at det utbetales et konsernbidrag til KLP på 16,1 millioner kroner. Fra KLP mottas 12,2 millioner kroner tilbake som konsernbidrag uten skattemessig effekt. Resultat etter skatt og konsernbidrag overføres annen egenkapital.

Om regnskapet

Styret mener årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Forutsetningene for fortsatt drift er til stede, og dette er lagt til grunn i årsregnskapet.

KLP Boligkreditt AS avlegger regnskap i henhold til den internasjonale regnskapsstandarden IFRS som er godkjent av EU med tilhørende fortolkninger. Se note 2 for nærmere informasjon.

Foto: Roar Grønstad

Styret i KLP Boligkreditt AS. Fra venstre: Aage E. Schaanning, Ingrid Aune, Sverre Thornes, Marit Barosen.

For å sikre god kvalitet i regnskapsrapporteringen utarbeides det detaljerte planer for hver regnskapsavleggelse, der ansvars- og arbeidsdeling tydelig framkommer. Vurderinger som foretas av foretakets eiendeler og gjeld dokumenteres skriftlig.

RATING

Ratingbyråenes vurdering av KLP Boligkreditt AS og KLP-konsernet er viktig for selskapets innlånsvilkår. Selskapet har engasjert Moody's for å gi en kredittrating av selskapets obligasjoner. Alle utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett er gitt rating Aaa.

RISIKOSTYRING

KLP Boligkreditt AS er underlagt KLP Bankens rammeverk for risikostyring. Dette har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av retningslinjer, rammer, rutiner og instruksjoner.

Det er fastsatt egne retningslinjer for de mest sentrale enkeltrisikoen (likviditets-/kreditt-/markeds-/operasjonell-/ og compliance risiko) og en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsipper, organisering, rammer

mv. for bankens samlede risiko. Retningslinjene vedtas av styret og revideres minst én gang per år. Retningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner, reglement og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå.

Det er et mål at selskapet skal ha lav operasjonell risiko og opprettholde høy faglig kompetanse, gode rutiner og effektiv drift.

Selskapet omfattes av KLP Bankens konsernets prosess for vurdering og tallfesting av vesentlige risikoer og beregning av kapitalbehov (ICAAP). Kapitalbehovsvurderingen er framover-skuende, og i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) vurderes behovet i lys av planlagt vekst, besluttede strategiske endringer mv. Selskapets styre tar aktivt del i disse vurderingene og i tilknytning til kapitalbehovsvurderingen vedtar styret et ønsket nivå for samlet kapital (kapitalmål).

Styret i KLP Banken AS har nedsatt et risikoutvalg. Risikoutvalget behandler saker særlig knyttet til risiko i konsern-

selskapene og har en rådgivende funksjon overfor styret i KLP Boligkreditt AS.

STYRETS ARBEID

Styret har avholdt sju styremøter i 2017. For oversikt over godtgjørelse til styrets medlemmer og ledelse, se note 15. Ved utløpet av året består styret av to kvinner og to menn.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Selskapets vedtekter og gjeldende lovgivning gir føringer for eierstyring, selskapsledelse og en klar rolledeling mellom styrende organer og daglig ledelse.

Styret har ikke fullmakt til å utstede eller å kjøpe tilbake egne aksjer.

Styret fastsetter retningslinjene for selskapets virksomhet. Forpliktende avtaler kan signeres av administrerende direktør eller styrets leder alene.

Administrerende direktør har den daglige ledelse av selskapet i samsvar med instruks fastsatt av styret.

Redegjørelse om KLP Bankens foretaksstyring er tilgjengelig på KLPs websider, se <https://www.klp.no/om-klp>.

ARBEIDSMILJØ OG ORGANISASJON

Det var to ansatte i KLP Boligkreditt AS ved utgangen av 2017. Disse hadde også ansettelsesforhold i flere selskaper i KLP Banken-konsernet.

Det er inngått en forvaltningsavtale med KLP Banken AS som omfatter administrasjon, IT-drift, økonomi- og risikostyring, samt innlån og likviditetsstyring.

Som en del av KLP-konsernet følger KLP Boligkreditt AS konsernets retningslinjer for likestilling og mangfold, der både mål, virkemidler og aktiviteter tar hensyn til de diskrimineringsgrunnlag lovverket beskriver. Egne mål for likestilling og mangfold er vedtatt i sentralt arbeidsutvalg. Ved rekruttering uttrykkes som standard at kontakt ønskes med alle kvalifiserte jobbsøkere uansett alder, kjønn, funksjonsevne, politisk ståsted, seksuell orientering eller etnisk bakgrunn. Styret vurderer arbeidsmiljøet som godt.

YTRE MILJØ

KLP har ved sin samfunnsansvarsstrategi forpliktet seg til å ha gode rutiner for måling og reduksjon av selskapenes miljøpåvirkning. I likhet med KLP-konsernet for øvrig tar KLP Boligkreditt AS tar sin miljøpåvirkning på alvor. Som kontorbedrift er det først og fremst energiforbruk, transport, avfall og innkjøp som kan påvirkes. Morselskapet KLP Banken AS er miljøsertifisert.

SAMFUNNSANSVAR

KLP Boligkreditt AS skal som en del av KLP konsernet bidra til bærekraftige investeringer og ansvarlig forretningsdrift. Samfunnsansvar er av strategisk betydning for KLP. Dette virkeliggjøres ved handlinger knyttet opp til konsernets forretning. KLP har signert FNs Global Compact, og er med det forpliktet til å arbeide for menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og anti-korrupsjon. Utdypende beskrivelse av mål, tiltak og resultater er tilgjengelig

på KLPs websider (<https://www.klp.no/om-klp/samfunnsansvar>).

FREMTIDSUTSIKTER

KLP Boligkreditt AS inngår som en del av finansieringsstrukturen i KLP Banken konsernet gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån.

I fremtiden vil boliglån kjøpes fra KLP Banken AS eller fra KLP og vil inngå i sikkerhetsmassen for eksisterende og nye innlånsemisjoner. Styret mener det er et potensiale for videre utvikling av selskapet og at en økende andel av KLP Bankens utlån til boligformål skal kunne finansieres av KLP Boligkreditt AS. Dette skal bidra til at bankkonsernets innlånskostnader reduseres. KLP Boligkreditt AS skal være en viktig bidragsyter til finansiering av boliglån til ansatte hos KLPs eiere.

Oslo, 14. mars 2018
Styret i KLP Boligkreditt AS

SVERRE THØRNÆS
Leder

AAGE E. SCHAANNING
Nestleder

INGRID AUNE

MARIT E. BAROSEN

CHRISTOPHER A. N. STEEN
Administrerende direktør

Karoline Baltzersen
Ansatt i KLP Skadeforsikring

Dag Eidstuen
Ansatt i IT

Vidar Stenseth
Ansatt i IT

Resultatregnskap

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	01.01.2017 -31.12.2017	01.01.2016 -31.12.2016
	Renteinntekter og lignende inntekter	113 366	104 511
	Rentekostnader og lignende kostnader	-66 915	-67 703
9	Netto renteinntekter	46 451	36 808
5	Netto gevinst/ (tap) på finansielle instrumenter	148	3 328
	Sum netto gevinst/ (tap) på finansielle instrumenter	148	3 328
23	Andre driftskostnader	-33 090	-28 758
	Sum andre driftskostnader	-33 090	-28 758
	Driftsresultat før skatt	13 509	11 379
19	Skatt på ordinært resultat	-3 288	-2 865
	Årsresultat	10 220	8 514
	Utvidet resultat	0	0
	Periodens utvidede resultat etter skatt	0	0
	ÅRETS TOTALRESULTAT	10 220	8 514
	OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		
	Disponert til/fra annen egenkapital	-10 220	-8 514
	Sum overføringer og disponeringer	-10 220	-8 514
	Totalresultat i % av forvaltningskapitalen	0,20 %	0,17 %

Balanse

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
10,25	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	115 181
10	Utlån til og fordringer på kunder	5 057 203	4 722 193
8	Rentebærende verdipapirer	5 020	44 110
19	Utsatt skattefordel	1 064	485
24	Andre eiendeler	930	3 777
Sum eiendeler		5 187 705	4 885 745
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
16	Gjeld til kredittinstitusjoner	500 345	848 927
17	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 298 444	3 745 457
20	Annen gjeld	6 824	11 233
20	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	532	288
Sum gjeld		4 806 145	4 605 905
EGENKAPITAL			
	Aksjekapital	160 000	100 000
	Overkurs	210 463	150 463
	Annen egenkapital	11 097	29 377
Sum egenkapital		381 560	279 840
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		5 187 705	4 885 745

Oslo, 14. mars 2018
Styret i KLP Boligkreditt AS

SVERRE THORNES
Leder

AAGE E. SCHAANNING
Nestleder

INGRID AUNE

MARIT E. BAROSEN

CHRISTOPHER A. N. STEEN
Administrerende direktør

Egenkapitaloppstilling

KLP BOLIGKREDITT AS

2017 TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2017	100 000	150 463	29 377	279 840
Årsresultat	0	0	10 220	10 220
Utvidet resultat	0	0	0	0
Totalresultat	0	0	10 220	10 220
Utbetalt utbytte	0	0	-28 500	-28 500
Mottatt konsernbidrag	0	0	9 087	9 087
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-9 087	-9 087
Innbetalt egenkapital i perioden	60 000	60 000	0	120 000
Sum transaksjoner med eierne	60 000	60 000	-28 500	91 500
Egenkapital 31.12.2017	160 000	210 463	11 097	381 560

2016 TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2016	100 000	150 463	15 497	265 960
Årsresultat	0	0	8 514	8 514
Utvidet resultat	0	0	0	0
Totalresultat	0	0	8 514	8 514
Mottatt konsernbidrag	0	0	19 873	19 873
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-14 507	-14 507
Sum transaksjoner med eierne	0	0	5 366	5 366
Egenkapital 31.12.2016	100 000	150 463	29 377	279 840

TUSEN KRONER	Antall aksjer	Pålydende	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Totalt
Egenkapital 1. januar 2017	1 000	100	100 000	150 463	29 377	279 840
Endringer i perioden 1. januar - 31. desember		60	60 000	60 000	-18 280	101 720
Egenkapital 31. desember 2017	1 000	160	160 000	210 463	11 097	381 560

Det er en aksjeklasse. Alle aksjene er eid av KLP Banken AS.

Kontantstrømoppstilling

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	01.01.2017 -31.12.2017	01.01.2016 -31.12.2016
OPERASJONELLE AKTIVITETER			
	Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	111 110	102 210
	Utbetalinger på utlån til kunder	-2 207 037	-2 582 903
	Innbetalinger på utlån kunder	1 875 248	1 602 399
	Utbetaling til drift	-38 001	-28 086
	Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	-4 677	2 313
	Renter plasseringskonti	1 440	1 627
	Betalt inntektsskatt	0	0
	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-261 917	-902 440
INVESTERINGSAKTIVITETER			
	Utbetalinger ved kjøp verdipapirer	-4 801	-142 403
	Innbetaling ved salg av verdipapirer	43 985	189 161
	Innbetalinger av renter fra verdipapirer	433	902
	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	39 617	47 660
FINANSIERINGSAKTIVITETER			
	Innbetaling av lån	557 000	1 473 430
	Avdrag og innfrielse av lån	-351 515	-5 717
	Utbetaling ved tilbakekjøp av lån	0	-557 000
	Utbetaling av renter lån	-68 024	-61 413
	Innbetaling ved utstedelse av egenkapital	120 000	0
	Utbetaling vedrørende avgitt konsernbidrag	-3 029	0
	Utbetaling av utbytte	-28 500	0
	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	225 932	849 300
	Netto kontantstrøm i perioden	3 632	-5 480
	Likviditetsbeholdning ved inngangen av perioden	112 374	117 854
25	Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	116 006	112 374
	Netto innbetaling/ utbetaling(-) i perioden	3 632	-5 480

Erklæring iht. verdipapirloven § 5-5

KLP BOLIGKREDITT AS

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2017 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettvise bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettvise oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet står overfor.

Oslo, 14. mars 2018
Styret i KLP Boligkreditt AS

SVERRE THORNES
Leder

AAGE E. SCHAANNING
Nestleder

INGRID AUNE

MARIT E. BAROSEN

CHRISTOPHER A. N. STEEN
Administrerende direktør

Noter til regnskapet

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE 1 Generell informasjon

KLP Boligkreditt AS ble stiftet 30. oktober 2013. Foretaket er et boligkredittforetak som i hovedsak finansieres ved utstedelse av obligasjoner med sikkerhet i boliglån. Foretakets funksjonelle valuta er norske kroner.

KLP Boligkreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. KLP Boligkreditt AS har hovedkontor i Beddingen 8, i Trondheim og selskapet har avdelingskontor i Oslo.

Foretaket er et heleid datterselskap av KLP Banken AS, som igjen er heleid av Kommunal Landspensjonskasse (KLP), gjennom holdingselskapet KLP Bankholding AS. KLP er et gjensidig forsikringselskap. Årsregnskapet er tilgjengelig på www.klp.no.

NOTE 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor følger en beskrivelse av de vesentligste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av selskapsregnskapet til KLP Boligkreditt AS. Disse prinsippene er benyttet på samme måte for alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår.

2.1 BASISPRINSIPPER

Årsregnskapet for KLP Boligkreditt AS er utarbeidet i samsvar med de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite, som fastsatt av EU. Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) og forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak (årsregnskapsforskriften) inneholder enkelte krav til tilleggsopplysninger som ikke kreves etter IFRS. Disse tilleggsopplysningene er innarbeidet i notene til regnskapet.

Regnskapet er utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost, med følgende unntak:

- Finansielle eiendeler og gjeld (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.
- Finansielle eiendeler og gjeld vurdert etter reglene om virkelig verdi sikring.

For å utarbeide regnskap etter IFRS, må ledelsen foreta regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil påvirke foretakets regnskapsførte verdi av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Faktiske tall vil kunne avvike fra benyttede estimater. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater av vesentlig betydning for foretaket er beskrevet i note 3.

Alle beløp er presentert i tusen kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Regnskapet er satt opp etter forutsetning om fortsatt drift.

2.1.1. Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder tatt i bruk av foretaket i 2017.

Det er ikke tatt i bruk standarder, endringer eller fortolkninger som har trådt i kraft i 2017 som har hatt vesentlige påvirkning på foretakets regnskap.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor foretaket ikke har valgt tidlig anvendelse.

IFRS 9 *Finansielle instrumenter* regulerer klassifisering, måling og innregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelse, innfører nye regler for sikringsbokføring, og en ny nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler. Foretaket vil ta i bruk standarden fra og med 2018. IFRS 9 skal anvendes retrospektivt, med unntak for sikringsbokføring. Retrospektiv anvendelse innebærer at KLP Boligkreditt skal lage åpningsbalansen 1.1.2018 som om de alltid har anvendt de nye prinsippene. Som tillatt i overgangsbestemmelsene til IFRS 9, vil KLP Boligkreditt ikke omarbeide sammenligningstall for tidligere perioder ved implementering av standarden 01.01.2018. Effektene av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2018 føres mot egenkapitalen.

IFRS 9 erstatter klassifikasjons- og målemodellene i IAS 39 med én modell som i utgangspunktet har tre kategorier: amortisert kost, virkelig verdi med verdiendring i utvidet resultat og virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Klassifisering av utlån vil avhenge av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle eiendeler og karakteristikken av kontantstrømmene til de

finansielle eiendelene. Et gjeldsinstrument måles til amortisert kost hvis:

- a) forretningsmodellen er å eie den finansielle eiendelen for å motta de kontraktsfestede kontantstrømmene, og
- b) instrumentets kontraktsmessige kontantstrømmer utelukkende representerer betaling av hovedstol og renter.

Dersom kriteriene over er tilstede, men at forretningsmodellen i tillegg åpner for salg fra porteføljen, skal gjeldsinstrumentet måles til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over utvidet resultat skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Alle andre gjelds- og egenkapitalinstrumenter, herunder investeringer i komplekse instrumenter, må regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Det er et unntak for investeringer i egenkapitalinstrumenter som ikke er holdt for handel og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse. For slike investeringer kan verdiendringene tas over utvidet resultat, uten påfølgende resirkulering til resultatet.

For finansielle forpliktelser som enheten har valgt å måle til virkelig verdi, må delen av verdiendringen som skyldes endring i egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat med mindre dette skaper eller forsterker et regnskapsmessig misforhold, og ikke i resultatet som under IAS 39.

De nye reglene for sikringsbokføring innebærer at regnskapsføring av sikring bedre reflekterer alminnelig praksis for risikostyring i foretakene. Som en generell regel, vil det være lettere å anvende sikringsbokføring fremover. Den nye standarden introduserer også utvidede informasjonskrav og endringer i regler for presentasjon av sikring.

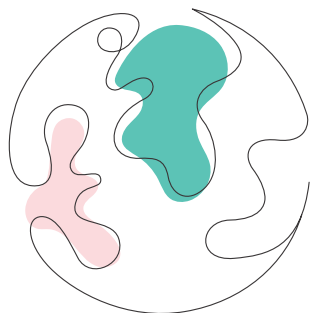
KLP Boligkreditt har vurdert klassifisering og måling av eiendeler og gjeld omfattet av den nye standarden. Det er konkludert med at utlånsvirksomheten drives etter en forretningsmodell om å

erhverve utlån for å motta kontraktsfaste kontantstrømmer. Utlånenes kontraktsmessige kontantstrømmer omfatter utelukkende betaling av hovedstol og renter. Dette innebærer at utlånene vil bli regnskapsført til amortisert kost, som videreføring av samme målemetode som har vært benyttet under IAS 39. Andre finansielle instrumenter har vært regnskapsført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette vil bli videreført under IFRS 9. Innføringen av den nye standarden ventes dermed ikke å ha vesentlig betydning for foretakets klassifisering og måling av finansielle instrumenter.

Øvrige endringer i klassifikasjon og måling av betydning er innføring av en ny nedskrivningsmodell for tap på utlån og fordringer som bygger på forventede kredittap.

Modellen tar utgangspunkt i tre stadier avhengig av endring i kredittkvalitet. Hvordan nedskrivningstapet skal måles, fastsettes for hvert enkelt stadium og modellen benytter effektiv rentemetoden. En forenklet tilnærming er tillatt for finansielle eiendeler som ikke har en betydelig finansieringskomponent (f.eks kundefordringer). Ved førstegangsinnregning, og i tilfeller hvor kredittrisikoen ikke har økt betydelig etter førstegangsinnregning, skal det avsettes for kredittap som ventes å oppstå de neste 12 måneder (trinn 1). Hvis kredittrisikoen har økt betydelig, skal avsetningen tilsvare forventet kredittap over eiendelens forventede levetid (trinn 2). Dersom det inntreffer en tapshendelse, foretas det nedskrivning som tilsvare forventet tap på engasjementet over hele levetiden (trinn 3).

KLP Boligkreditt har utviklet en tapsavsetningsmodell som følger reglene i IFRS 9. I KLP Boligkreditt AS er vurderingen av hva som anses å være en betydelig endring i kredittrisiko basert på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative indikatorer, samt «backstops». Den viktigste driveren for betydelig endring i kredittrisiko i KLP Boligkreditt er endring i sannsynlighet for mislighold (PD) fra første gangs innregning og til rapporteringstidspunktet.

En endring i PD på mer enn 2,5 anses som en vesentlig endring i kredittrisiko. I tillegg må endringen i PD være minimum 0,6 prosentpoeng for at endringen skal vurderes som vesentlig.

Effekten av å implementere det nye regelverket beregnes som forskjell mellom balanseførte tapsavsetninger etter det gamle regelverket pr. 31.12.2017 og verdien av tapsavsetninger beregnet etter de nye reglene 1. januar 2018. Denne effekten vil bli ført som endring av balanseførte tapsavsetninger med motpost direkte på egenkapitalen slik at resultatregnskapet ikke påvirkes. Foretaket har god sikkerhet i utlånsporteføljen og ingen balanseførte tap i balansen pr. 31.12.2017. Overgangen til ny nedskrivningsmodell 01.01.2018 viser heller ikke behov for tapsavsetninger, og det blir dermed ingen effekt på egenkapitalen som følge av implementeringen 01.01.2018. Overgangsnoter knyttet til klassifisering og måling, den nye nedskrivningsmodellen samt endringer i regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter (fra 1. januar 2018) er omtalt i note 2.8.1 Endringer i regnskapsprinsipper. Sammendrag av viktige regnskapsprinsipper knyttet til finansielle instrumenter som er effektive fra 1. januar 2018, er omtalt i note 2.8.2 - Sammendrag av viktige regnskapsprinsipper knyttet til finansielle instrumenter.

IFRS 15 *Inntekter fra kundekontrakter* omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte plikter til ytelse. En plikt til ytelse kan være en vare eller tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 *Driftsinntekter* og IAS 11 *Anleggskontrakter* og tilhørende tolkninger. Foretaket vil ta i bruk standarden fra og med 2018. Overgang til IFRS 15 forventes ikke å ha vesentlig virkning på foretakets regnskap.

IFRS 16 *Leiekontrakter* vil resultere i at nesten alle leieavtaler blir balanseført, ettersom skillet mellom operasjonell og finansiell leasing er fjernet. Under den

nye standarden, er retten til å bruke en leid gjenstand en eiendel, og forpliktelsen til å betale leie er en gjeld som skal balanseføres. Unntakene er kortsiktige leieavtaler og leieavtaler med lav verdi. Den regnskapsmessige behandlingen for utleiere vil ikke bli vesentlig endret. Selskapet vil ta i bruk standarden fra og med 2019. Overgang til IFRS 16 forventes ikke å ha vesentlig virkning på foretakets regnskap, da selskapet ikke har leasingavtaler av vesentlig betydning på grunn av at kun mindre eiendeler leases.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på foretakets regnskap.

2.2 FINANSIELLE EIENDELER

Foretakets finansielle eiendeler er inndelt i følgende kategorier: Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat og finansielle eiendeler målt til amortisert kost. I tillegg benyttes sikringsbøker etter reglene om virkelig verdisikring. Hensikten med eiendelen bestemmer klassifikasjonen, og ledelsen foretar klassifiseringen ved anskaffelse av den finansielle eiendelen.

2.2.1 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien inndeles i to underkategorier: holdt for omsetning og frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse etter virkelig verdi opsjon.

- Finansielle eiendeler holdt for omsetning er eiendeler som er anskaffet primært med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger. Foretakets derivater inngår i denne kategorien med mindre de inngår som en del av en regnskapsmessig sikring etter reglene om sikringsbøker.
- Finansielle eiendeler frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse består av finansielle eiendeler som forvaltes som en gruppe, og hvor deres inntjening vurderes og rapporteres til ledelsen på grunnlag av virkelig verdi. Størrelsen på porteføljen bestemmes ut i fra foretakets ønskede risikoeksponering mot rentemarkedet.

Prinsippene for beregning av virkelig verdi for de ulike instrumentene er beskrevet i note 6.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, tas med i resultatregnskapet i den perioden de oppstår. Dette inngår i linjen «Netto gevinst/(tap) finansielle instrumenter».

Kupongrenter er inntektsført etter hvert som de er påløpt, og inngår i linjen «Renteinntekter og lignende inntekter».

2.2.2 Utlån og fordringer som måles til amortisert kost

Lån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater, og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked, eller som selskapet ikke har intensjon om å selge på kort sikt eller har øremerket til virkelig verdi over resultat.

Lån og fordringer innregnes i balansen første gang til virkelig verdi. Påfølgende måling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode med eventuelt nedskrivning for kredittap.

Effektiv rente på lån og fordringer resultatføres og inngår i linjen «Renteinntekter og lignende inntekter».

2.2.3 Regnskapsføringen av finansielle eiendeler

Kjøp og salg av finansielle eiendeler regnskapsføres på handelsdato, det vil si når foretaket har forpliktet seg til å kjøpe eller selge den finansielle eiendelen. Finansielle eiendeler innregnes til virkelig verdi. Direkte kjøpsomkostninger inkluderes i anskaffelseskost med unntak for kjøpsomkostninger knyttet til eiendeler til virkelig verdi over resultat. For disse eiendelene kostnadsføres kjøpsomkostningene direkte. Finansielle eiendeler fraregnes når selskapet ikke lenger har rett til å motta kontantstrømmen fra eiendelen eller selskapet har overført all risiko og rettigheter knyttet til eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes når den underliggende plikten i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

2.2.4 Nedskrivning av finansielle eiendeler som vurderes til amortisert kost

Dersom det foreligger objektive bevis for verdiforringelse skal det foretas nedskrivning. Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med opprinnelig effektiv rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente).

Tapsvurdering og tapsnedskrivning foretas kvartalsvis på individuelle utlån, hvor det foreligger objektive bevis for verdifall. Utlån vurderes også gruppevis. Dersom det foreligger objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall skal det foretas en nedskrivning. Nedskrivningen reverseres dersom det etter nedskrivningstidspunktet inntreffer hendelser som reduserer tapet.

2.2.5 Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto, eller realisere eiendelen og forpliktelsen samtidig.

2.3 KONTANTER OG KONTANT-EKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter er

definert som fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid. Beløpet inkluderer ikke fordringer på kredittinstitusjoner som er knyttet til kjøp og salg av verdipapirer i forvaltningen av verdipapirporteføljene. Kontantstrømoppstilling er satt opp etter den direkte metoden.

2.4 FINANSIELL GJELD

Foretakets finansielle gjeld består av gjeld til kredittinstitusjoner og utstedte obligasjoner med fortrinnsrett.

2.4.1 Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner balanseføres til markedsverdi ved anskaffelse. Ved påfølgende måling regnskapsføres som hovedregel gjelden til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår i amortiseringen i linjen «Rentekostnader og lignende kostnader» i resultatregnskapet.

2.4.2 Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett

Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett regnskapsføres første gang til virkelig verdi ved opptak justert for oppkjøpskostnader, det vil si pålydende justert for eventuell over-/underkurs ved utstedelse. Ved etterfølgende måling er obligasjonene vurdert til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår linjen «Rentekostnader og lignende kostnader» i resultatregnskapet. For obligasjoner med fast rente benyttes reglene om virkelig verdi-

sikring i den grad de er sikret mot endring i rentenivået.

2.5 EGENKAPITAL

Egenkapitalen i selskapet består av innskutt egenkapital og opptjent egenkapital.

2.5.1 Innskutt egenkapital

Innskutt egenkapital består av aksjekapital, overkurs og annen innskutt egenkapital.

2.5.2 Opptjent egenkapital

Opptjente egenkapital består av annen egenkapital. Almennlige selskapsrettslige regler gjelder for eventuell fordeling eller bruk av opptjent egenkapital.

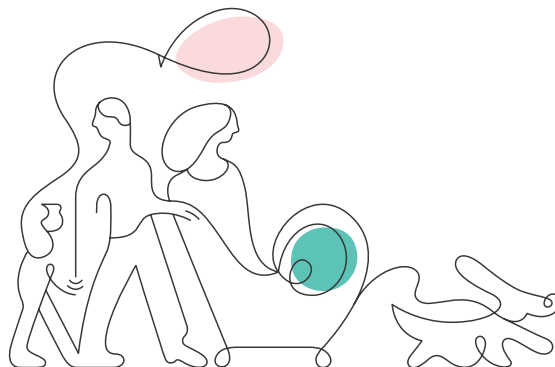
2.6 REGNSKAPSFØRING AV INNTEKTER

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift og eventuelle rabatter.

2.6.1 Renteinntekter/kostnader

Renteinntekter og rentekostnader tilknyttet alle rentebærende finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost og inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode.

For rentebærende finansielle investeringer som måles til virkelig verdi, klassifiseres renteinntekten som «Renteinntekter og lignende inntekter», mens øvrige verdiendringer klassifiseres som «Netto gevinst/ tap på finansielle instrumenter».

2.7 SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra skatt som gjelder poster som er ført i utvidet resultat. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres når det kan sannsynliggjøres at selskapet i fremtiden vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen.

Foretaket utbetaler ingen ytelser til ansatte, og omfattes ikke av reglene om finansskatt. Foretakets nominelle skattesats i 2017 utgjør 24 prosent, mens utsatt skatt er beregnet med 23 prosent ettersom skattesatsen settes ned med ett prosentpoeng i 2018.

2.8 SAMMENDRAG AV VIKTIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FOR FINANSIELLE INSTRUMENTER (FRA 1. JANUAR 2018)

2.8.1 Endringer i regnskapsprinsipper

KLP Boligkreditt har anvendt IFRS 9 og IFRS 7R, som gjelder for årsperioder som begynner 1. januar 2018 for første gang.

Som tillatt i overgangsbestemmelsene i IFRS 9 har KLP Boligkreditt valgt å ikke omregne sammenligningstall. Derfor er sammenligningstall for 2017, rapportert i henhold til IAS 39, ikke sammenlignbar med informasjonen presentert for 2018. Forskjeller som oppstår ved overgangen

til IFRS 9, er ført direkte mot annen egenkapital pr. 1. januar 2018.

2.8.1.1 Endringer i klassifisering og måling

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler etter IFRS 9, bortsett fra egenkapitalinstrumenter og derivater, vurderes ut fra en kombinasjon av enhetens forretningsmodell for styring av eiendelene og instrumentets kontraktsmessige kontantstrømskarakteristikker.

Målekategoriene for finansielle eiendeler etter IAS 39 (virkelig verdi over resultat, tilgjengelig for salg, holdt til forfall og utlån og fordringer) er erstattet av:

- Gjeldsinstrumenter til amortisert kost
- Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat, med gevinster eller tap resirkulert over resultatet ved fraregning
- Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat, uten resirkulering av gevinster eller tap ved fraregning
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Regnskapsføring av finansielle forpliktelser er stort sett uendret, med unntak av at for forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi skal endringer i virkelig verdi som skyldes egen kredittrisiko føres over andre inntekter og kostnader uten resirkulering.

2.8.1.2 Endringer i nedskrivningsmodell

Dagens regler (IAS 39) innebærer at en

avsetter til tap basert på en «incurred loss» modell, det vil si tapsavsetninger er betinget av at det foreligger objektive bevis på at ett verdifall har inntruffet på balansedagen mens en under IFRS 9 skal avsette for forventet tap. De nye prinsippene gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter, og som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter og leasefordringer omfattet. Måling av nedskrivning for forventet tap avhenger av om kredittrisiko har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning, og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, er nedskrivningene basert på 12 måneders forventet tap (trinn 1). Dersom kredittrisiko har økt vesentlig siden førstegangsinnregning, men ikke objektivt bevis for verdifall, er nedskrivningene basert på forventet tap over levetid (trinn 2). De individuelle tapsavsetningene i IAS 39 vil ikke endres ved overgangen til IFRS 9 (trinn 3).

Opplysninger om effektene av overgangen til IFRS 9 er beskrevet i note 2.8.1.3 til 2.8.1.7 under. I note 2.8.2 Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper knyttet til finansielle instrumenter, fremkommer regnskapsprinsippene for finansielle instrumenter som vil bli anvendt fra 1. januar 2018 (samt tidligere IAS 39 regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter anvendt i sammenlignende periode).

2.8.1.3 Klassifisering og måling av finansielle instrumenter

Tabellen under viser målekategori og bokført verdi av finansielle instrumenter i henhold til IAS 39 og IFRS 9 ved overgangen.

FINANSIELLE INSTRUMENTER	Klassifisering etter IAS 39	Balanseført beløp etter IAS 39 (MNOK)	Klassifisering etter IFRS 9	Balanseført beløp etter IFRS 9 (MNOK)
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Utlån og fordringer	123	Amortisert kost	123
Utlån til og fordringer på kunder	Utlån og fordringer	5 057	Amortisert kost	5 057
Rentebærende verdipapirer	Virkelig verdi over resultatet (FVO)	5	Virkelig verdi over resultatet	5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(Amortisert kost)	-4 799	Amortisert kost	-4 799

Som det fremgår av tabellen, er det ingen vesentlige endringer i klassifisering og måling av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser.

2.8.1.4 Avstemming av bokførte verdier av finansielle eiendeler mellom IAS 39 og IFRS 9

KLP Boligkreditt har gjennomført en vurdering av forretningsmodell for styring av finansielle eiendeler og en analyse av deres kontantstrømskarakteristikker.

Vennligst se note 2.8.2 for mer detaljert informasjon om de nye klassifikasjonskravene til IFRS 9.

Følgende tabell avstemmer de balanseførte beløpene av finansielle eiendeler fra tidligere målekategori i henhold til IAS 39 til de nye målekategoriene ved overgang til IFRS 9 pr 1. januar 2018.

NOTE	FINANSIELLE EIENDELER TALL I MNOK	Balanseført beløp etter IAS 39 31. desember 2017	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9 1. januar 2018
	AMORTISERT KOST				
	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123	0	0	123
	Utlån til og fordringer på kunder	5 057	0	0	5 057
	Sum effekt amortisert kost	5 181	0	0	5 181
	VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRINGER OVER RESULTATET				
A	Rentebærende verdipapirer	5	0	0	5
	Sum effekt virkelig verdi over resultatet	5	0	0	5
	Sum finansielle eiendeler	5 186	0	0	5 186
	FINANSIELLE FORPLIKTELSE				
	AMORTISERT KOST				
	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 799	0	0	4 799
	Sum effekt amortisert kost	4 799	0	0	4 799
	Sum finansielle forpliktelser	4 799	0	0	4 799

NOTE A

Rentebærende verdipapirer utgjør deler av KLP Boligkreditts likviditetsreserve. Porteføljen styres og måles på virkelig verdi basis og skal etter IFRS 9 klassifiseres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

2.8.1.5 Avstemming av tapsavsetninger mellom IAS 39 og IFRS 9

Følgende tabell viser en avstemming mellom tapsavsetningene målt i henhold til IAS 39 «incurred loss» modell mot IFRS 9, sin forventet tapsmodell 1. januar 2018.

ENDRING TAPSAVSETNINGER TALL I MNOK	Tapsavsetning etter IAS 39 31.desember 2017	Endring som følge av rekla- sifisering	Endring som følge av ny måling	IFRS 9 1. januar 2018
Utlån og fordringer under IAS 39 til amortisert kost under IFRS 9	0	0	0	0
Finansielle garantikontrakter og lånetilsagn	0	0	0	0
Sum endring tapsavsetninger	0	0	0	0

2.8.1.6 Fordeling av tapsavsetninger pr. trinn (1. januar 2018)

Tabellen under viser tapsavsetningene fordelt på de ulike trinnene ved overgangen til IFRS 9.

SPESIFIKASJON TAPSAVSETNINGER TALL I MNOK	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Tapsavsetning etter IFRS 9 1. januar 2018
Utlån og fordringer under IAS 39 til amortisert kost under IFRS 9	0	0	0	0
Finansielle garantikontrakter og lånetilsagn	0	0	0	0
Sum tapsavsetninger	0	0	0	0

2.8.1.7 Effekt av overgangen til IFRS 9 på egenkapital

Virkningen av overgangen til IFRS 9 på egenkapitalen er MNOK o.

2.8.2 Sammendrag av viktige regnskapsprinsipper knyttet til finansielle instrumenter

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene knyttet til finansielle instrumenter som vil bli benyttet fra 1. januar 2018.

2.8.2.1 Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelse balanseføres på det tidspunkt KLP Boligkreditt blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og KLP Boligkreditt i hovedsak har overført risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene

til de kontraktsmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

2.8.2.2 Klassifisering og etterfølgende måling

Finansielle eiendeler – prinsipp gjeldene fra 1. januar 2018

Finansielle eiendeler blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende målekategorier:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi over resultatet

En finansielle eiendel måles til amortisert kost hvis begge følgende kriterier er oppfylt og den finansielle eiendelen ikke er utpekt til virkelig verdi over resultatet («virkelig verdi opsjonen»):

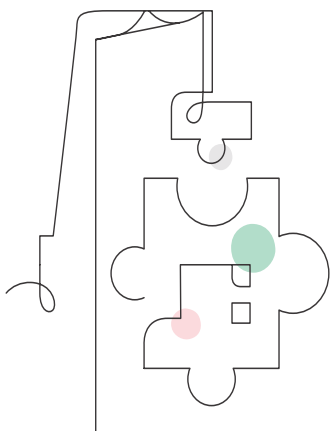
- den finansielle eiendelen innehas i en forretningsmodell hvis formål er å holde finansielle eiendeler for å motta kontraktsregulerte kontantstrømmer («forretningsmodell kriteriet»), og
- kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen fører på bestemte tidspunkter til kontantstrømmer som utelukkende er betaling av avdrag og

renter på utestående hovedstol («kontantstrømkriteriet»).

Forretningsmodellkriteriet

KLP Boligkreditt vurderer målet med en forretningsmodell der en eiendel holdes på porteføljenivå, fordi dette best reflekterer måten virksomheten styres på, og informasjon er gitt til ledelsen. Informasjonen som vurderes inkluderer:

- uttalte retningslinjer og mål for porteføljen og driften av disse retningslinjene i praksis. Spesielt om ledelsens strategi og målsetning er å holde eiendelen for å inndrive kontraktsmessige kontantstrømmer, opprettholde en bestemt renteprofil, matching av durasjon mellom finansielle eiendeler og tilsvarende finansielle forpliktelser som benyttes for å finansiere disse eiendelene eller realisere kontantstrømmer gjennom salg av eiendelene;
- hvordan porteføljens avkastning vurderes og rapporteres til ledelsen;
- risikoene som påvirker forretnings-

modellens ytelse (og de finansielle eiendelene som holdes innenfor denne forretningsmodellen) og hvordan disse risikoene styres;

- hvordan lederne kompenseres - f.eks. om kompensasjon er basert på virkelig verdi av de forvaltede eiendelene eller de kontraktmessige kontantstrømmene samlet og
- frekvens, volum og tidspunkt for salg i tidligere perioder, årsakene til slik salg og forventninger til fremtidig salgsaktivitet. Informasjonen om salgsaktivitet vurderes imidlertid ikke isolert, men som en del av en samlet vurdering av hvordan selskapets uttalte mål for styring av de finansielle eiendelene oppnås og hvordan kontantstrømmer realiseres.

Vurdering av forretningsmodell er basert på rimelige forventede scenarier uten hensyn til «worst case» eller «stress case» scenarier. Dersom kontantstrømmer etter førstegangsinnregning realiseres på en måte som er forskjellig fra selskapets opprinnelige forventninger, endres ikke klassifiseringen av de resterende finansielle eiendelene i den aktuelle forretningsmodellen, men en inkorporerer slik informasjon ved vurdering av nye ustedte eller nyanskaffede finansielle eiendeler fremover.

Kontantstrømskriteriet

I denne vurderingen defineres hovedstol som virkelig verdi av den finansielle eiendelen ved første gangs innregning. «Rente» er definert som vederlag for tidsverdien av penger og for kredittrisiko knyttet til utestående hovedstol i en bestemt tidsperiode og for andre grunnleggende utlansrisikoer og kostnader (f.eks. Likviditetsrisiko og administrasjonskostnader), samt fortjenestemargin. Ved vurderingen av om kontraktmessige pengestrømmer utelukkende er utbetaling av avdrag og renter på utestående hovedstol, vurderer KLP Boligkreditt kontraktbetingelsene i instrumentet. Dette inkluderer å vurdere om den finansielle eiendelen inneholder en kontraktsklausul som kan endre tidspunktet eller størrelsen av kontraktmessige kontantstrømmer slik at den ikke vil oppfylle denne betingelsen. Ved vurderingen vurderer selskapet:

- betingede hendelser som ville endre beløp og tidspunkt for kontantstrømmer;
- innflytelse funksjoner;
- forskuddsbetaling og utvidelsesvilkår
- vilkår som begrenser selskapets krav på kontantstrømmer fra spesifiserte eiendeler (f.eks. «nonrecourse asset arrangements»)
- vilkår som endrer vurdering av tidsverdien av penger - f.eks. periodisk tilbakestilling av renter.

Alle andre finansielle eiendeler måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dvs.

- eiendeler med kontraktmessige kontantstrømmer som ikke oppfyller kontantstrømkriteriet; eller / og
- eiendeler som holdes i en annen forretningsmodell enn holdt for å inndrive kontraktmessige kontantstrømmer; eller
- eiendeler utpekt til virkelig verdi over resultatet («virkelig verdi opsjonen»).

KLP Boligkreditt kan utpeke et gjeldsinstrument som oppfyller kriteriene for å måles til amortisert kost til virkelig verdi over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer inkonsistens i måling («accounting mismatch»). Denne opsjonen er også gjeldene under IAS 39.

Finansielle eiendeler – prinsipp gjeldende før 1. januar 2018

Finansielle eiendeler blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende kategorier:

Finansielle eiendeler:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.
- Utlån og fordringer regnskapsført til amortisert kost.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:

Innenfor denne kategorien kan tilordningen være pliktig eller bestemt (utpekt) regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. I den første kategorien inngår KLP Boligkreditts finansielle derivater med mindre de er en del av en sikring. Den andre kategorien omfatter finansielle eiendeler som er utpekt til

virkelig verdi over resultatet («virkelig verdi opsjonen»).

Utlån og fordringer regnskapsført til amortisert kost:

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked. Kategorien omfatter utlån og fordringer samt obligasjoner som ikke er definert som eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle forpliktelser

Etter både IAS 39 og IFRS 9 blir finansielle forpliktelser klassifisert som senere målt til amortisert kost, bortsett fra:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet: Denne klassifiseringen gjelder derivater og finansielle forpliktelser utpekt som sådan ved første innregning. Selskapet har utpekt visse forpliktelser som virkelig verdi over resultatet, fordi det reduserer eller eliminerer inkonsistens

i måling («accounting mismatch»)

- Finansielle garantier og lånetilsagn

Andre finansielle forpliktelser

regnskapsført til amortisert kost:

Kategorien omfatter andre finansielle forpliktelser som ikke er bestemt som forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.

PRESENTASJON, KLASSIFISERING OG MÅLING I BALANSE OG RESULTATREGNSKAP

Tabellen under viser og sammenligner presentasjon, klassifisering og etterfølgende måling pr balansepost etter IAS 39 (før 1 januar 2018) og etter IFRS 9 (etter 1 januar 2018).

FINANSIELLE INSTRUMENTER	Klassifisering etter IAS 39	Klassifisering etter IFRS 9
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost (Utlån og fordringer)	Amortisert kost
Utlån til og fordringer på kunder	Amortisert kost (Utlån og fordringer)	Amortisert kost
Rentebærende verdipapirer	Virkelig verdi over resultatet (FVO)	Virkelig verdi over resultatet
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Amortisert kost	Amortisert kost

Som det fremgår av tabellen, er det ingen vesentlige endringer i presentasjon, klassifisering og måling av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser.

NOTE 3 Viktige regnskapsestimater og vurderinger

Foretakets balanse består i all hovedsak av utlån sikret med pant i bolig, adkomst-dokument til bolig eller borettslagsandel (bolighypoteklån) eller annen fast eiendom (eiendomshypoteklån) og innlån som er tatt opp ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF).

Disse postene er regnskapsmessig vurdert til amortisert kost.

Utlån som ikke måles til markedsverdi, vurderes for verdifall på balansedagen. Dersom det foreligger objektiv hendelse på balansedagen som har innvirkning

på fremtidig kontantstrøm, vil det bli foretatt nedskrivning. I tillegg foretas det gruppevis vurdering hvert kvartal av utlån med ensartet risikoprofil. Det har så langt ikke vært behov for nedskrivninger på utlån i foretakets portefølje.

NOTE 4 Segmentinformasjon

KLP Boligkreditt har ingen oppdeling av inntektene på produkter eller tjenester. Selskapet har kun segmentet person-

marked, og tilbyr kun utlån som er sikret med pant i eiendom til sine kunder. Foretaket har bare norske kunder. Fore-

taket har ingen ekstern kunde som utgjør mer enn 10 % av foretakets samlede driftsinntekter.

NOTE 5 Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter

TUSEN KRONER	01.01.2017 -31.12.2017	01.01.2016 -31.12.2016
Netto gevinst/(tap) på rentebærende verdipapirer	177	421
Netto gevinst/(tap) finansielle derivater og tilbakekjøp av egen gjeld	-29	2 907
Sum	148	3 328

NOTE 6 Kategorier av finansielle eiendeler

TUSEN KRONER	31.12.2017		31.12.2016	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI				
Rentebærende verdipapirer	5 020	5 020	44 110	44 110
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	5 020	5 020	44 110	44 110
FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	123 488	115 181	115 181
Utlån til personkunder	5 057 203	5 057 203	4 722 193	4 722 193
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	5 180 691	5 180 691	4 837 374	4 837 374
SUM FINANSIELLE EIENDELER	5 185 711	5 185 711	4 881 484	4 881 484
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST				
Gjeld til kredittinstitusjoner	500 345	500 345	848 927	848 927
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	4 298 444	4 328 684	3 745 457	3 747 200
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	4 798 789	4 829 029	4 594 384	4 596 127
SUM FINANSIELLE FORPLIKTELSE	4 798 789	4 829 029	4 594 384	4 596 127

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksternt innhentede rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i liten grad på selskapsspesifikk informasjon.

DE ULIKE FINANSIELLE INSTRUMENTER PRISER DERMED PÅ FØLGENDE MÅTE:

Rentebærende verdipapirer – stat
Til prising av norske statsobligasjoner

benyttes Bloomberg som kilde. Det er Oslo Børs som leverer prisen (via Bloomberg). Kursene sammenlignes med kursene fra Reuters for å avdekke eventuelle feil.

Rentebærende verdipapirer – annet enn stat

Andre norske rentepapirer prises hovedsakelig ved bruk av kurser fra Nordic Bond Pricing. De papirene som ikke inngår hos Nordic Bond Pricing prises teoretisk. Teoretisk pris baseres på antatt nåverdi ved salg av posisjonen. Diskontering gjøres ved å benytte en nullkuponkurve. Nullkuponkurven oppjusteres med en kredittspread som skal hensynta obligasjonens risiko. Kredittspreaden beregnes ut fra en spreadkurve hvor obligasjonens durasjon hensyntas. Nordic Bond Pricing er hovedkilde for spreadkurver. Disse leverer selskapsspesifikke kurver og kurver for norske sparebanker, kommuner og kraft. Sparebanker har ulike spreadkurver basert på forvaltningskapital. For selskaper hvor Nordic Bond Pricing ikke leverer spreadkurver, benytter vi spreadkurver fra 3 norske banker. Når spreadkurver er tilgjengelig fra flere av disse bankene, benyttes et likevektet gjennomsnitt.

Virkelig verdi av utlån til personkunder
Virkelig verdi av utlån og innskudd uten rentebinding anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten. Virkelig verdi av utlån med rentebinding beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen.

Virkelig verdi av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Alle fordringer på kredittinstitusjoner (bankinnskudd) er til flytende rente. Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

Virkelig verdi av gjeld til kredittinstitusjoner

Disse transaksjonene verdsettes ved bruk av en verdsettelsesmodell, inkludert relevante kredittspreadjusteringer innhentet i markedet.

Gjeld stiftet ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

NOTE 7 Virkelig verdi hierarki

31.12.2017 TUSEN KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Rentebærende verdipapirer	1 999	3 021	0	5 020
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	1 999	3 021	0	5 020

31.12.2016 TUSEN KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Rentebærende verdipapirer	999	43 111	0	44 110
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	999	43 111	0	44 110

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på arm-lengdes avstand.

NIVÅ 1:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

NIVÅ 2:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

NIVÅ 3:

Instrumenter på nivå 3 innehar ikke observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt.

Det har ikke vært noen bevegelser mellom nivåene.

I note 6 opplyses det om virkelig verdi av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som er regnskapsført til amortisert kost. Finansielle eiendeler målt til amortisert kost omfatter utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, norske kommuner og personkunder. Den oppgitte virkelig verdi for disse eiendelene er fastsatt etter metoder som faller inn under nivå 2. Finansielle forpliktelser regnskapsført til amortisert kost består av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og innskudd fra kunder. Den oppgitte virkelig verdi for disse forpliktelsene er fastsatt etter metoder som faller inn under nivå 2.

NOTE 8 Rentebærende verdipapirer

TUSEN KRONER					31.12.2017
Debitorkategorier	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	Markedsverdi	
Stats- og trygdeforvaltningen	1 994	5	0	1 999	
Kredittforetak	3 017	0	4	3 021	
Sum	5 011	5	4	5 020	

Effektiv rente: 0,80%

TUSEN KRONER					31.12.2016
Debitorkategorier	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	Markedsverdi	
Stats- og trygdeforvaltningen	998	1	0	999	
Kredittforetak	42 987	39	86	43 111	
Sum	43 985	40	86	44 110	

Effektiv rente: 1,58%

Effektiv rente er beregnet som en yield-to-maturity, det vil si at det er det konstante rentenivået man kan diskontere alle de framtidige kontantstrømmene på verdipapirene på for å få verdipapirenes samlede markedsverdi.

NOTE 9 Netto renteinnteker

TUSEN KRONER	01.01.2017 -31.12.2017	01.01.2016 -31.12.2016
Renter på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1 439	1 627
Renter på utlån til kunder	111 575	102 106
Renter verdipapirer	351	779
Sum renteinntekter	113 366	104 511
Renter på gjeld til KLP Banken	-5 431	-9 309
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	-58 004	-55 978
Amortisering av over/underkurs på obligasjoner med fortrinnsrett	-3 479	-2 415
Sum rentekostnader	-66 915	-67 703
Netto renteinntekter	46 451	36 808

NOTE 10 Utlån og fordringer

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Bankinnskudd	123 488	115 181
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	115 181
Utlån til og fordringer på kunder		
Hovedstol på utlån til kunder	5 049 999	4 714 975
Over-/underkurs	1 458	1 938
Påløpte renter	5 746	5 280
Utlån til og fordringer på kunder	5 057 203	4 722 193

NOTE 11 Finansiell risikostyring

ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGEN
KLP Boligkreditt AS er et heleiet datterselskap av KLP Banken AS. Styret har etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av retningslinjer, rammer, rutiner og instruksjoner. Styret har vedtatt risikoretningslinjer som omfatter de mest sentrale enkeltrisikoen, samt en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsip-

per, organisering, rammer m.v. for bankens samlede risiko. Retningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå. Retningslinjene angir hvilke avdelinger som er ansvarlig for håndtering av de ulike risikoene og omhandler også etablering av en egen risikokontrollfunksjon. Formålet med risikokontrollfunksjonen er blant annet å kontrollere at retningslinjene for risikostyring blir fulgt. Denne funksjo-

nen utføres av avdeling for risikoanalyse og -kontroll, som har ansvar for å utarbeide periodiske risikorapporter til ledelsen og styret samt rapportere ved eventuelle brudd på retningslinjer. Avdelingen, som har en uavhengig rolle i forhold til øvrige avdelinger, har også andre oppgaver knyttet til selskapets risikostyring. Ansvar for den operative styringen av selskapets likviditetsrisiko, valutarisiko og renterisiko tilligger finansavdelingen.

NOTE 12 Kredittrisiko

Med kredittrisiko forstås her risikoen for tap knyttet til at lånekunder, derivatmotparter, utstedere av verdipapirer og andre motparter ikke kan eller vil gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

KLP Boligkreditt AS yter lån til personkunder med pant i fast eiendom. Hovedkundegruppen er medlemmene i KLP, som utgjør ca 78 % av utlånsvolumet.

12.1 KONTROLL OG BEGRENSNING AV KREDITTRISIKO

Styret har vedtatt en retningslinje for kredittrisiko som inneholder overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til kredittrisiko. Retningslinjen slår fast at banken skal ha en lav kredittrisikoprofil og inneholder begrensninger på typer av utlån og prinsipper for organisering og drift av selskapets utlånsvirksomhet. Retningslinje for kredittrisiko inkluderer også en overordnet fullmaktstruktur for utlån og øvrig motpartseksposering.

I KLP Boligkreditt er det kun lån med pant i boligeiendom innenfor 75 prosent av panteobjektets markedsverdi i porteføljen. I lånesaksbehandlingen vurderes låntagers betjenings- evne og panteobjektets verdi, og lån ytes kun innenfor fastsatte rammer og fullmakter. Markedsverdien på panteobjektene oppdateres kvartalsvis mot Eiendomsverdis estimering av markedsverdi på boliger i Norge.

NOTE 12 Kreditrisiko forts.**12.2 LÅN ETTER TYPE SIKKERHET/EKSPONERING (HOVEDSTOL)**

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Utlån til privatmarkedet med pant i bolig	5 049 999	4 714 975
Sum	5 049 999	4 714 975
Beløp som forfaller mer enn 12 måneder etter balansedato	4 840 506	4 532 655

FORDELING BELÅNINGSGRAD (HOVEDSTOL)

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Belåningsgrad inntil 50 prosent	2 827 682	2 742 668
Belåningsgrad fra 51 til 60 prosent	1 196 373	1 033 817
Belåningsgrad fra 61 til 75 prosent	1 025 688	916 928
Belåningsgrad over 75 prosent	257	21 561
Sum	5 049 999	4 714 975

Selskapet investerer også i verdipapirer utstedt av stat, kommuner og fylkeskommuner, og vil videre ha kredittrisikoeponering i form av såkalt «fyllingssikkerhet». Fyllingssikkerheten kan utgjøre inntil 20 prosent av sikkerhetsmassen. Fyllingssikkerheten kan etter selskapets interne retningslinjer være i form av innskudd i banker som tilfredsstiller minstekrav til rating samt obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av norske kredittforetak.

KREDITTKVALITET VERDIPAPIRER, BANKINNSKUDD OG DERIVATER**Verdipapirer med ekstern kredittvurdering (Moody's)**

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
AAA	5 000	44 000

Innskudd i banker fordelt på ekstern kredittvurdering (Moody's)

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Aa1-Aa3	51 021	43 503
A1-A3	72 467	71 677
Baa1	-	-
Sum	123 488	115 181

Selskapet vil også kunne være eksponert mot kredittrisiko som følge av inngåtte derivatavtaler. Formålet med slike avtaler er å redusere risikoer som oppstår som følge av selskapets inn- og utlånsaktiviteter. Selskapets interne retningslinjer stiller krav til kredittverdigheten til derivatmotpartene.

NOTE 12 Kredittrisiko - forts.**12.3 MAKSIMAL EKSPONERING MOT KREDITTRISIKO**

KLP Boligkreditt AS måler maksimumseksponeering som hovedstol og påløpt rente. Det utveksles ikke kontant- eller verdipapir-sikkerhet eller utføres andre kredittforbedringer. Tabellen under viser maksimumseksponeeringen for KLP Boligkreditt AS.

Maksimal eksponering mot kredittrisiko

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	115 181
Utlån til og fordringer på kunder	5 055 745	4 720 255
Rentebærende verdipapirer	5 020	44 110
Finansielle derivater	0	0
Sum	5 184 253	4 879 546

12.4 UTLÅN SOM ER FORFALT ELLER NEDSKREVET

Selskapet har ikke påløpte tap på utlån. Selskapet anser alle fordringer som tilfredsstillende sikret. Utlånene er pantesikrede lån innenfor 75 prosent av markedsverdi, og eventuelle tap vil først oppstå når panteobjektets realisasjonsverdi blir mindre enn lånets restgjeld.

Utlån som er forfalt eller nedskrevet

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Hovedstol på lån med betalinger med 7-30 dagers mislighold	50 962	45 909
Hovedstol på lån med betalinger med 31-90 dagers mislighold	0	0
Hovedstol på lån med betalinger med mer enn 90 dagers mislighold	0	0
Sum lån som er forfalt	50 962	45 909
Relevant sikkerhet eller garantier	50 962	45 909
Utlån som er nedskrevet	-	-

12.5 KONSENTRASJON AV KREDITTRISIKO

Selskapets utlån er i sin helhet knyttet til finansiering av fast eiendom med sikkerhet innenfor 75 % av boligens verdi. Alle låntagerne er norske og pantesikkerheten er i norske boliger. Selskapet har altså en konsentrasjonsrisiko hvor det er eksponert mot et generelt verdifall i det norske boligmarkedet.

Konsentrasjonen mot enkeltlåntakere er begrenset av individuelle styrefastsatte rammer. KLP Boligkreditt AS største eksponering per 31. desember 2017 var på omlag 0,2 % av selskapets totale utlån.

NOTE 13 Markedsrisiko

Med markedsrisiko forstås her risiko for redusert virkelig verdi av selskapets egenkapital som følge av svingninger i markedspriser for selskapets eiendeler og gjeld. Endringer i kredittmarginer er imidlertid ekskludert idet dette faller inn under begrepet kredittrisiko.

KLP Boligkreditt AS er eksponert mot markedsrisiko som følge av selskapets inn- og utlånsvirksomhet og forvaltning av selskapets likviditet. Eksponeringen er imidlertid begrenset til renterisiko og valutarisiko. Renterisiko oppstår som følge av forskjeller i tidspunkt for renteregulering for selskapets eiendeler og gjeld. Risikoen knyttet til slike ubalanser reduseres ved hjelp av derivatkontrakter. Alle innlån er i norske kroner. Hele utlånsporteføljen består av lån i norske kroner.

13.1 MÅLING AV MARKEDSRISIKO
Renterisiko måles som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter.

13.2 RENTERISIKO
Retningslinje for markedsrisiko er selskapets overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko. Retningslinjen slår fast at markedsrisikoen skal søkes redusert slik at den samlede markedsrisiko er lav. Det fremgår videre at selskapet ikke aktivt skal ta posisjoner som eksponerer selskapet for markedsrisiko. Videre er det i retningslinjen fastsatt rammer for renterisiko både for den samlede renterisikoen for uendelig tidshorison og for rullerende 12-månedersperioder. Rammene er satt i forhold til selskapets ansvarlige kapital, og nivået på rammene skal sikre at den vedtatte lave markedsrisikoprofilen

etterleves. Det operative ansvaret for styring av selskapets markedsrisiko tilligger KLP Bankens finansavdeling. Avdeling for risikoanalyse og -kontroll rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

Renterisiko oppstår fordi rentebindingstiden for eiendeler og gjeld ikke er sammenfallende. Tabellen nedenfor viser reprisingtidspunkt for selskapets rentebærende eiendeler og gjeld, og gapet viser forskjellen mellom eiendeler og gjeld som kan rentereguleres innenfor de gitte tidsintervallene. Utlån med flytende rente og kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner forutsettes å kunne reprises innenfor en horisont på 1 måned. Gjelden er lagt i tidsintervallet der det er avtalt renteregulering.

RENTERISIKO KLP BOLIGKREDITT AS

Reprisingtidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2017

TUSEN KRONER	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	5 049 999	0	5 049 999	0	0	0
Verdipapirer	5 000	0	5 000	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	123 488	0	0	0	0
Sum	5 178 487	123 488	5 054 999	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 300 000	2 500 000	1 800 000	0	0	0
Gjeld til finansinstitusjoner	500 000	500 000	0	0	0	0
Sum	4 800 000	3 000 000	1 800 000	0	0	0
Gap	378 487	-2 876 512	3 254 999	0	0	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0
Nettogap	378 487	-2 876 512	3 254 999	0	0	0

NOTE 13 Markedsrisiko - forts.**Reprisingstidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2016**

TUSEN KRONER	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	4 714 975	4 714 975	0	0	0	0
Verdipapirer	44 000	0	44 000	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	115 181	115 181	0	0	0	0
Sum	4 874 156	4 830 156	44 000	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 743 000	2 543 000	1 200 000	0	0	0
Gjeld til finansinstitusjoner	848 431	848 431	0	0	0	0
Sum	4 591 431	3 391 431	1 200 000	0	0	0
Gap	282 725	1 438 725	-1 156 000	0	0	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0
Nettogap	282 725	1 438 725	-1 156 000	0	0	0

Selskapets rentefølsomhet per 31. desember 2017 (2016) , målt som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter utgjorde 1,8 (2,1) millioner NOK.

13.3 VALUTARISIKO

Selskapet hadde pr 31.12.17 ingen eksponering i fremmed valuta og således ingen valutarisiko.

NOTE 14 Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Note 14.1 Styring av likviditetsrisiko

Styringen av KLP Boligkredits likviditetsrisiko må ses i sammenheng med styringen av likviditetsrisikoen i KLP Banken-konsernet. For konsernet er det

etablert en retningslinje for likviditetsrisiko som inneholder prinsipper, retningslinjer, krav og rammer som gjelder for styring av likviditetsrisikoen.

Retningslinjen slår fast at konsernet skal ha en moderat likviditetsrisikoprofil og det er fastsatt ulike krav og rammer for å etterleve dette, herunder mål for innskuddsdekning, rammer for refinansieringsbehov for ulike tidshorisonter og krav til likviditetsbuffer. Styret har videre vedtatt en beredskapsplan for likviditetskriser som del av retningslinjen for likvi-

ditetsrisiko. I tillegg til krav på konsernnivå er det etablert egne spesifikke krav for KLP Boligkredit AS, herunder krav til stadig positiv kontantstrøm, rammer for refinansieringsbehov og krav til likviditetsreserve og trekkrettighet. Det operative ansvaret for styring av selskapets likviditetsrisiko tiligger bankens finansavdeling. Avdeling for risikoanalyse og -kontroll rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

NOTE 14 Likviditetsrisiko forts.

14.2 FORFALLSANALYSE

Tabellene nedenfor viser forfallsanalyse av selskapets eiendeler og gjeld inkludert stipulerte renter.

LIKVIDITETSRISIKO KLP BOLIGKREDITT AS

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser pr. 31. desember 2017

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	6 470 076	0	26 557	54 615	247 270	1 333 035	4 808 599
Verdipapirer	5 069	0	0	2 009	26	3 034	0
Fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	0	123 488	0	0	0	0
Sum	6 598 633	0	150 045	56 624	247 296	1 336 069	4 808 599
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 472 168	0	9 059	4 870	41 480	4 416 759	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	508 922	0	649	1 196	5 576	501 501	0
Sum	4 981 090	0	9 708	6 066	47 056	4 918 260	0
NETTO KONTANTSTRØM	1 617 543	0	140 337	50 558	200 240	-3 582 191	4 808 599

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser pr. 31. desember 2016

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	5 963 944	0	24 526	50 978	229 690	1 228 914	4 429 835
Verdipapirer	45 938	0	0	1 172	3 492	41 273	0
Fordringer på kredittinstitusjoner	115 181	0	115 181	0	0	0	0
Sum	6 125 063	0	139 707	52 151	233 182	1 270 188	4 429 835
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 981 892	0	10 991	4 156	88 105	3 878 640	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	862 916	0	1 024	1 947	9 073	850 872	0
Sum	4 844 809	0	12 015	6 102	97 179	4 729 512	0
NETTO KONTANTSTRØM	1 280 254	0	127 692	46 049	136 003	-3 459 324	4 429 835

Det er gitt et 15 måneders internlån fra KLP Banken AS til KLP Boligkreditt AS på 500 millioner kr, som er definert som Gjeld til kredittinstitusjoner. Dette lånet rulleres løpende hver 3. måned og rentefikses hver måned.

NOTE 15 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.

2017 TUSEN KRONER	Utbetalt fra KLP Boligkreditt AS						Utbetalt fra annet foretak i samme konsern					
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons-opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2017	Avdrags-plan ^{b)}	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons-opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2017	Avdrags-plan ^{b)}
LEDENDE ANSATTE												
Christopher A. Steen, adm. direktør	-	-	-	182	2,35	A31	1 221	28	221	6 176	2,10-2,35	A42/A44
STYRET												
Sverre Thornes, leder	-	-	-	9 515	2,10	A45	3 900	205	1 457	4 041	2,35	A47
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	-	-	3 413	167	1 223	5 991	2,10	Fleksilån
Ingrid Aune	11	-	-	-	-	-	68	-	-	-	-	-
Marit Barosen	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	16	-	-	-	-	-	66	-	-	-	-	-
ANSATTE												
Sum lån ansatte i KLP Boligkreditt	-	-	-	182	-	-	-	-	-	6 176	-	-

2016 TUSEN KRONER	Utbetalt fra KLP Boligkreditt AS						Utbetalt fra annet foretak i samme konsern					
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons-opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2016	Avdrags-plan ^{b)}	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons-opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2016	Avdrags-plan ^{b)}
LEDENDE ANSATTE												
Christopher A. Steen, adm. direktør	-	-	-	199	2,20	A2034	1 181	23	212	2 700	1,95	A42
STYRET												
Sverre Thornes, leder	-	-	-	-	-	-	3 807	206	1 413	11 840	1,95-2,35	A46
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	-	-	3 338	164	1 193	5 680	1,95	Fleksilån
Marit Barosen	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	22	-	-	-	-	-	130	-	-	-	-	-
ANSATTE												
Sum lån ansatte i KLP Boligkreditt	-	-	-	199	-	-	-	-	-	2 700	-	-

1) S= Serielån, A=Annuitetslån, siste avdrag.

Styret i KLP har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet, samt etablert et godtgjørelsesutvalg som er et underutvalg av styret. Utvalget innstiller på og fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Administrerende direktør mottar ingen godtgjørelse eller pensjonsopptjening fra KLP Boligkreditt AS. Vedkommende mottar alle ytelser fra morselskapet KLP Banken AS, hvor han er ansatt som

avdelingsleder i Finans. KLP Boligkreditt AS refunderer den andelen av ytelsene som kan knyttes til rollen som administrerende direktør. Det foreligger ingen avtale om prestasjonslønn, eller særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet. Pensjonsalder er 70 år.

Det foreligger ingen forpliktelser til å gi styreleder særskilt vederlag eller andre fordeler ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Honorar for styremedlemmer fastsettes av generalforsamlingen.

Styremedlemmer som er ansatt i KLP-konsernet uten å være valgt av og blant de ansatte mottar ikke honorar for styrevervet. Ytelser utover mottatt styrehonorar for styremedlemmer ansatt i KLP-konsernet oppgis bare dersom disse inngår i gruppen ledende ansatte i KLP-konsernet. Dette gjelder også eventuelle utlån disse måtte ha i konsernet. Alle ytelser er oppgitt uten påslag for arbeidsgiveravgift. Det vises forøvrig til beskrivelse av hovedprinsippene til fastsettelse av godtgjørelse i KLP-konsernet som kan søkes opp på klp.no.

NOTE 16 Gjeld til kredittinstitusjoner

31.12.2017 TUSEN KRONER	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	Bokført verdi
Gjeld til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.03.2019	500 000	345	500 345
Sum gjeld til Kredittinstitusjoner				500 000	345	500 345
Rente på gjeld til kredittinstitusjoner, på rapporteringstidspunkt						1,46 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis.

31.12.2016 TUSEN KRONER	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	Bokført verdi
Gjeld til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.03.2018	848 430	497	848 927
Sum gjeld til Kredittinstitusjoner				848 430	497	848 927
Rente på gjeld til kredittinstitusjoner, på rapporteringstidspunkt						1,40 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis.

NOTE 17 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner med fortrinnsrett

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Obligasjoner, nominell verdi	4 300 000	4 300 000
Verdijusteringer	-11 071	-7 987
Påløpte renter	9 515	10 444
Egenbeholdning, nominell verdi	0	-557 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 298 444	3 745 457
Rente på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, på rapporteringstidspunkt	1,36 %	1,66 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis. Den inkluderer renteswapeffekter og amortiseringskostnader.

TUSEN KRONER	Balanse 31.12.2016	Emittert	Forfall/ innløst tilbakekjøpt	Andre endringer	Balanse 31.12.2017
Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					
Obligasjoner, nominell verdi	4 300 000	600 000	-600 000	0	4 300 000
Verdijusteringer	-7 987	0	0	-3 084	-11 071
Påløpte renter	10 444	0	0	-929	9 515
Egenbeholdning, nominell verdi	-557 000	0	557 000	0	0
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 745 457	600 000	-43 000	-4 013	4 298 444

NOTE 18 Kapitaldekning

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016	
Aksjekapital og overkurs	370 463	250 463	
Annen egenkapital	11 097	29 377	
Sum egenkapital	381 560	279 840	
Verdijustering som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-5	0	
Utsatt skattefordel	-1 064	-485	
Ren kjernekapital	380 491	279 355	
Tilleggskapital	0	0	
Tilleggskapital	0	0	
Sum tellende ansvarlig kapital	380 491	279 355	
Kapitalkrav	150 125	141 426	
Overskudd av ansvarlig kapital	230 366	137 929	
BEREGNINGSGRUNNLAG KREDITTRISIKO			
Institusjoner	25 165	24 148	
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1 770 021	1 652 477	
Obligasjoner med fortrinnsrett	302	4 311	
Beregningsgrunnlag kredittrisiko	1 795 488	1 680 936	
Kredittrisiko	143 639	134 475	
Operasjonell risiko	6 486	6 951	
Samlet kapitalkrav eiendeler	150 125	141 426	
Ren kjernekapitaldekning prosent	20,3 %	15,8 %	
Tilleggskapital prosent	0,0 %	0,0 %	
Kapitaldekning prosent	20,3 %	15,8 %	
Uvektet kjernekapital	7,3 %	5,7 %	
KAPITALKRAV PR 31.12.2017			
	Kjernekapital	Tilleggskapital	Ansvarlig kapital
Minstekrav uten buffere	4,5 %	3,5 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	0,0 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	0,0 %	3,0 %
Motsyklisk buffer	2,0 %	0,0 %	2,0 %
Gjeldende kapitalkrav inkl. buffere	12,0%	3,5%	15,5%
Kapitalkrav uvektet kjernekapital	3,0 %	0,0 %	3,0 %

NOTE 19 Skatt

TUSEN KRONER	2017	2016
Regnskapsmessig resultat før skatt	13 509	11 379
Tilbakeføring av verdiendring finansielle eiendeler	35	-954
Endring i forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig inntekt	2 574	1 691
Skattemessig resultat	16 117	12 116
UTSATT SKATTEFORDEL KNYTTET TIL		
Amortisering overkurs innlån	-1 065	-494
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-1 065	-494
UTSATT SKATT KNYTTET TIL		
Finansielle instrumenter	1	10
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	1	10
Balanseført utsatt skatt/skattefordel	-1 064	-485
OPPSUMMERING AV ÅRETS SKATTEKOSTNAD		
Resultatført endring av utsatt skatt	580	164
Resultatført skatt på konsernbidrag	-3 868	-3 029
Sum skattekostnad	-3 288	-2 865
Effektiv skatteprosent	24,3 %	25,2 %
AVSTEMMING AV SKATTEPROSENT		
Regnskapsmessig resultat før skatt	13 509	11 379
Skattekostnad, nominell skattesats	3 242	2 845
Skattekostnad, effektiv skattesats	3 288	2 865
Forskjell mellom nominell og effektiv skattesats	-46	-20
Endring i utsatt skatt pga endret skattesats	-46	-20
Total	-46	-20

NOTE 20 Annen gjeld og avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Mellomværende selskap i samme konsern	2 956	8 096
Kreditorer	0	108
Betalbar skattegjeld	3 868	3 029
Sum annen gjeld	6 824	11 233
Merverdiavgift	223	0
Avsatte kostnader	309	288
Sum påløpte kostnader og forpliktelser	532	288

NOTE 21 Antall årsverk og ansatte

KLP Boligkreditt AS har 2 ansatte, de mottar ingen lønn eller annen form fra godtgjørelse fra selskapet. KLP Boligkreditt AS kjøper personaltjenester fra andre selskaper i KLP-konsernet.

NOTE 22 Transaksjoner med nærstående parter

TUSEN KRONER	01.01.2017 -31.12.2017	01.01.2016 -31.12.2016
RESULTATPOSTER		
KLP Banken AS, renter på innlån	-5 431	-9 309
KLP Banken AS, administrative tjenester (selvkost)	-31 178	-26 794
KLP Konsernselskaper, subsidiert rente ansattlån	1 437	1 234
Sum	-35 173	-34 869

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
BALANSEPOSTER		
KLP Banken AS, gjeld til kredittinstitusjoner	-500 345	-848 927
KLP Banken AS, avregning lån	538	3 295
Netto mellomværende til:		
KLP Banken AS	-2 956	-8 096
KLP konsernselskaper, netto øvrige mellomværende	392	482
KLP Banken AS, kjøp av lån	2 207 037	2 582 903
Sum	1 704 667	1 729 657

Det er ingen direkte lønnskostnader i KLP Boligkreditt AS. Personalkostnader (administrative tjenester) blir fordelt fra KLP Banken AS.

Transaksjoner med nærstående parter er gjennomført til generelle markedsbetingelser, med unntak av selskapets andel av fellesfunksjoner, som er fordelt til selvkost. Fordelingen er basert på faktisk bruk. Alle mellomværende blir gjort opp fortløpende.

NOTE 23 Honorar til revisor

TUSEN KRONER	01.01.2017 -31.12.2017	01.01.2016 -31.12.2016
Ordinær revisjon	148	181
Attestasjonstjenester	94	148
Sum	242	329

Beløpene ovenfor er inklusive merverdiavgift.

NOTE 24 Andre eiendeler

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Mellomregning konsernselskaper	930	3 777
Sum	930	3 777

NOTE 25 Kontanter og kontantekvivalenter og øvrige utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

TUSEN KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Bankinnskudd drift	116 006	112 374
Kontantbeholdning	0	0
Sum kontanter og kontantekvivalenter (likviditetsbeholdning)	116 006	112 374
Bankinnskudd til bruk for kjøp og salg i verdipapirvirksomheten	7 483	2 806
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	123 488	115 181

Elin Anne Pedersen
Ansatt i Livdivisjonen

Til generalforsamlingen i KLP Boligkreditt AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert KLP Boligkreditt AS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2017. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i kredittforetaket har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning for årsregnskapet 2017. *Utlån til kunder og IT-systemer som underbygger finansiell rapportering* er områder som har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært viktige fokusområder i vår revisjon også i 2017.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Utlån til kunder

Kredittforetaket har utlån på kr 5,1 mrd til privatpersoner med pant i fast eiendom og har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett. Det er etablert rutiner og prosesser for å sikre at virksomheten overholder de kravene som stilles til sikkerhetsmasse med pant i fast eiendom som stilles når det er utstedt obligasjoner med fortrinnsrett.

Kravene er at sikkerhetsmassens verdi til enhver tid skal utgjøre minst 102 prosent av

For å sikre at kravene i forskrift om kredittforetaks obligasjoner er oppfylt ved innvilgelse har kredittforetaket etablert en prosess hvor lånesøknader og dokumentasjon blir gjennomgått. Prosessen omfatter formelle kontroller og arbeidsdeling, som skal sørge for at prosessen er gjennomført før lånet innvilges, eller ved overføring av lånet fra andre konsernselskaper til kredittforetaket.

Vår revisjon ble gjennomført ved at vi innhentet dokumentasjon og undersøkte om prosessen var

Uavhengig revisors beretning - KLP Boligkreditt AS

verdien av obligasjonene med fortrinnsrett til dekning i sikkerhetsmassen. For utlån som inngår i sikkerhetsmassen kan belåningsgrad ikke være høyere enn 75 prosent for utlån med pant i bolig og ikke høyere enn 60 prosent for utlån med pant i fritidseiendom.

Kredittforetaket har historisk sett ikke hatt tap på utlån. Fordi kravene og prosessene er av grunnleggende betydning for kredittforetakets drift, historiske lave tap og overholdelse av regelverket har vi rettet fokus mot dette temaet.

gjennomført på riktig måte og tidsriktig. Våre undersøkelser omfattet en vurdering av om den underliggende dokumentasjon kredittforetaket hadde innhentet understøttet de konklusjoner kredittforetaket hadde trukket om kravene i lov og forskrift var oppfylt. De kontrollene vi har gjennomført underbygger at de interne kontroller kredittforetaket har utført er i tråd med kredittforetakets rutiner og at regelverkets krav følges på dette området.

IT-systemer som underbygger finansiell rapportering

Kredittforetakets finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Vi har fokusert på dette området fordi eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT-avhengige manuelle kontroller kan medføre problemer knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Kredittforetaket benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vurdert mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av generelle IT-kontroller der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon. Resultatet av våre kontroller viser at vi kan bygge på de av kredittforetakets IT-systemer som er relevante for vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen og redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Uavhengig revisors beretning - KLP Boligkreditt AS

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uavhengig revisors beretning - KLP Boligkreditt AS

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 14. mars 2018

PricewaterhouseCoopers AS

Erik Andersen

Statsautorisert revisor

KLP BOLIGKREDITT AS

Beddingen 8
7042 Trondheim
Organisasjonsnr.: 912 719 634

BESØKSADRESSE, TRONDHEIM

Beddingen 8

BESØKSADRESSE, OSLO

Dronning Eufemias gate 10

klpbanken.no

Tlf: 55 54 85 00

Faks: 73 53 38 39

klpboligkreditt@klp.no

